

VAPENSTILLESTÅNDETS 70-ÅRS RESA TILL VIBORG 6-7.9.2014

Program & deltagare

Tillf. statsminister Ernst von Born talar till Finlands folk 19.9.1944
om vapenstilleståndsavtalet och de hårda villkoren

Svensk utveckling rf
organisation | kultur | näringsliv

SVENSKA BILDNINGSFÖRBUNDET
Utbildningar • Konferenser • Tankesmedja • Internationell praktik • Ledarskapsutbildning

PROGRAM FÖR VAPENSTILLESTÅNDETS 70-ÅRS RESA TILL VIBORG 6-7.9.2014

Lördag 6 september

Kl. 08.30	Avfärd från Helsingfors, Mannerheims rytтарstaty.
Kl. 10.45 Ca	Paus vid Rajahovi.
Kl. 11.45 Ca	Gränsformaliteterna vid Vaalimaa. <i>Klockorna flyttas en timme framåt.</i> Gränsformaliteterna i Torfjanovka (Ryssland)
Kl. 15.00 Ca	Ankomst till Viborg.

Seminarium i Alvar Aaltos bibliotek som restaurerats och nyöppnats
Hälsningsord: Carl-Johan Hindsberg, utvecklingsdirektör för Svensk utveckling.

"En blick på staden Wiborg". Mikael Westerback, kammarråd, ordförande för Handelsgillet i Wiborg.

"Sommaren 1944 på Karelska Näset". Krigshistorikern Ari Raunio.

"Tillförordnade statsministern Ernst von Born talar om vapenstilleståndsavtalet. Radiotalet från den 21.9.1944".

"Veteranens hälsning". Krigsveteranen Helge Rosas.

"Hälsning från Sverige". Brigadgeneral Bengt Nylander

"Nya hot över Europa". Minister Ole Norrback (försvarsminister 1987-1990).

Check in på hotell Victoria.

Kl. 20.00 Middag på restaurant Labyrint.

Söndag 7 september

Frukost på hotellet.

Kl. 09.00 Utfärd till Tali-Ihantala. Kransnedläggning.

Kl. 13.00 Buffetlunch på hotellet.

Kl. 15.00 Hemresan börjar. Gamla finska lutherska kyrkogården i Sorvali.

Kransnedläggning vid Tienhaara, Kosackstenen

Ankomst Helsingfors på kvällen.

Fredsvillkor, avtalet 19.9.1944

I fråga om områdesöverlåtelse, följde fördraget Moskvafredens 1940 krav. Finland skulle överlåta Karelska näset, Ladogas norra del, samt Sallaområdet. Därtill krävde Sovjetunionen att Petsamo skulle överlåtas samt att Hangöområdet, som ingått i Moskvafreden, skulle bytas ut mot en arrendering av Porkalaområdet under 50 år. Förutom områdeskraven krävdes Finland på 300 miljoner dollar i krigsskadestånd, att Finlands kommunistiska parti skulle tillåtas verka, och att fascistiska organisationer skulle upplösas och de tyska trupperna skulle fördrivas från Lappland, vilket ledde till Lapplandskriget.

DELTAGARE VIBORG 6-7.9.2014

Buss 1

1. Hed-Mari Björkell
2. Lars Björkell
3. Acke Ekström
4. Tom Ekström
5. John Forsius
6. Berndt Gripenberg
7. Lennart Gripenberg
8. Nicole Gripenberg Slott
9. Joachim Gräsbeck
10. Lennart Gräsbeck
11. Runar Holm
12. Margareta Holmberg
13. Wilhelm Holmberg
14. Solveig Hyöty
15. Bengt Juselius
16. Miika Koljonen
17. Rainer Kollin
18. Björn Krogerus
19. Lisbet Nordblad
20. Anita Nystén
21. Ari Raunio
22. Helge Rosas
23. Mikko Saari
24. Ethel Sandström
25. Karl von Smitten
26. Mathias Standertskjöld
27. Yngve Sundqvist
28. Peter Söderström
29. Ilse Vaenerberg
30. Ben Wahlberg
31. Nils Erik Wahlberg
32. Erik Wallin
33. Karl Johan Weckman
34. Ulla Österlund

Buss 2

1. Marja Alinikula
2. Annette Allen
3. Marie Allen
4. Ulf Annerhem
5. Anders von Bell
6. Björn Bergroth
7. Gunnel Biskop
8. Henrik Blomqvist
9. Ulla-Rita Blomqvist
10. Gunnar Heimbürger
11. Monica Heimbürger
12. Carl-Johan Hindsberg
13. Kerstin Jacobson
14. Carl Gustav Johanson
15. Sven Kullberg
16. Marjatta Laineenkare
17. Elof Landgren
18. Christer Liljefelt
19. Gerd Mattsson-Turku
20. Jan Molin
21. Ole Norrback
22. Bengt Nylander
23. Fred Packalén
24. Yrjö-Pekka Rautalahti
25. Mikael Reuter
26. Benita Suomi
27. Roger Turku
28. Jan Utby
29. Carola Wallin
30. Erik Werner
31. Eva Werner
32. Mikael Westerback
33. Bo-Eric Wiberg
34. Herbert Wickholm

SLAGET VID TALI-IHANTALA

Ägde rum	25 juni - 9 juli 1944
Plats	<u>Karelska näset</u>
Resultat	Finsk avvärjningsseger

Slaget vid Tali-Ihantala var ett slag som utkämpades ca 1 mil öster om Viborg. Slaget har fått sitt namn efter byarna Tali och Ihantala som från söder (Tali) till norr (Ihantala) utgör slagets geografiska område. Slaget utkämpades i Försättningskrigets slutskede, 25 juni-9 juli 1944. De finska styrkorna (50 000 till antalet) under ledning av general Karl Lennart Oesch lyckades stoppa de tredubbelt (cirka 150 000 man) så stora sovjetiska styrkorna i vad som skulle bli Nordens största slag någonsin. Genom en serie motanfall tillsammans med ett resolut försvar och massiva artillerikoncentrationer, lyckades det finska försvaret bryta udden av den sovjetiska storoffensiven.

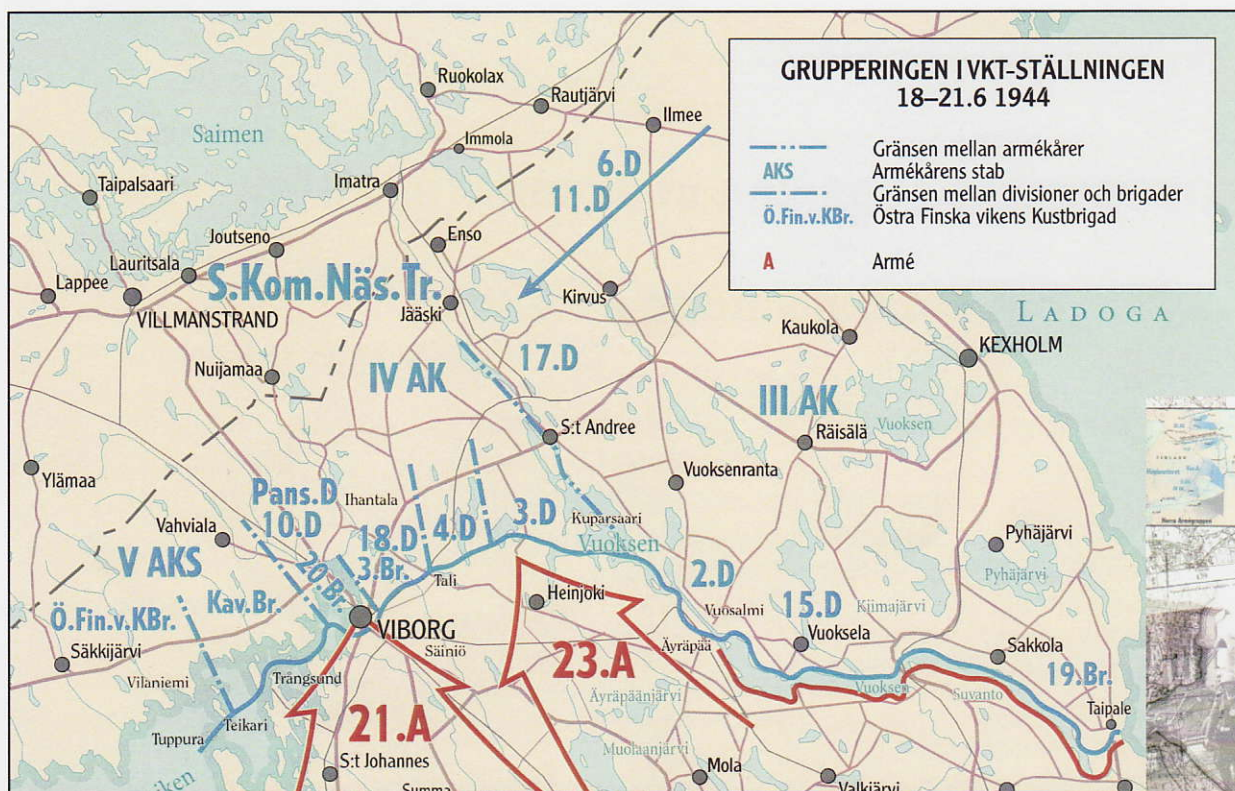
I slaget satte Sovjetunionen in ca 600 stridsvagnar av vilka 300 förstördes av den finska sidan under slaget. De tyska trupperna i Finland hade en betydande roll i slaget, främst den tyska så kallade Kuhlmeys flygavdelningen som med cirka 70 flygplan sköt ner 100 sovjetiska flygplan under slaget. Slaget var som mest intensivt den 29 juni då den finska fronten i Tali brast. De finska divisionerna retirerade då till Ihantala där de tillsammans med nyanlända finska förstärkningar lyckades stoppa den sovjetiska offensiven, mycket tack vare att artilleriet under sin chef, generalen Vilho Petter Nenonen lyckades koncentrera stora delar av det finska artilleriet med ca 250 artilleripjäser med koncentrerad eldgivning mot de sovjetiska styrkorna som därvid led mycket stora förluster.

Röda arméns offensiv stannade av den 9 juli, och den 12 juli beordrade Stalin att den sovjetiska offensiven mot Finland skulle avbrytas, detta på grund av att de sovjetiska förbanden behövdes i den stora offensiven i Baltikum som inleddes den 17 juli 1944 (*Pskov-Ostrov-operationen*).

Ryssarnas offensiv i Baltikum och den tyska krisen där ledde till återkallande av tyska trupper från Karelska näset (bl.a. 122. infanteridivisionen). I juli månad började den ledningen i Finland att se sig om efter möjligheter att komma ur denna situation, varpå man fann lösningen i president- och regeringsbytet. Mannerheim tog över som president den 4 augusti.

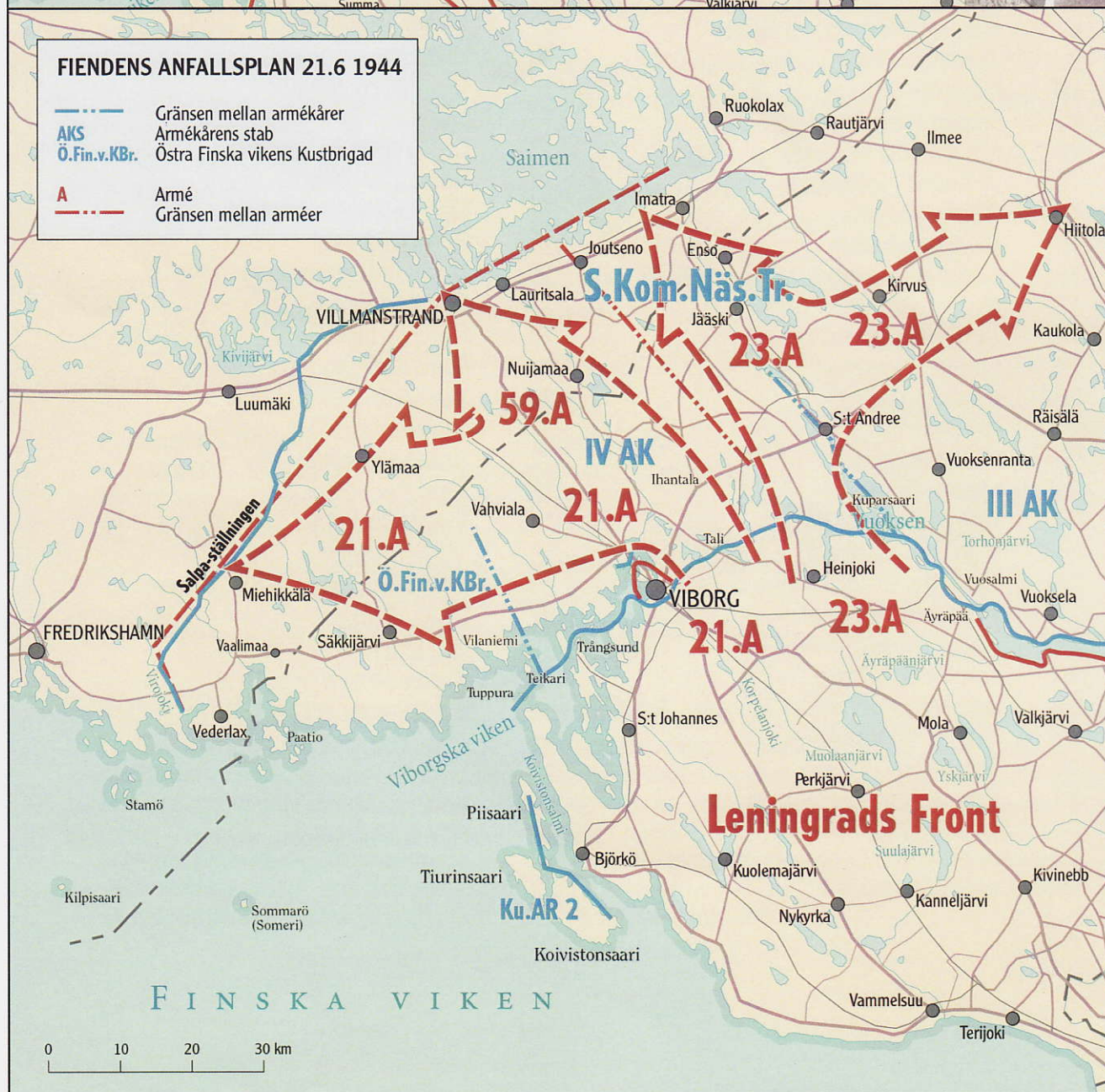
Rytis privatavtal med Ribbentrop från den 26 juni 1944 ansågs inte längre bindande av det ny tillträdde ledarskapet, som 25 augusti 1944 skickade en fredsfrågan till Sovjetunionen. Den finska segern i slaget vid Tali-Ihantala och i flera av de andra vinsterna i avvärjningsslagen 1944, bland annat slaget vid Tienhaara gjorde att Sovjet släppte villkorslös kapitulation som fredsvillkor.

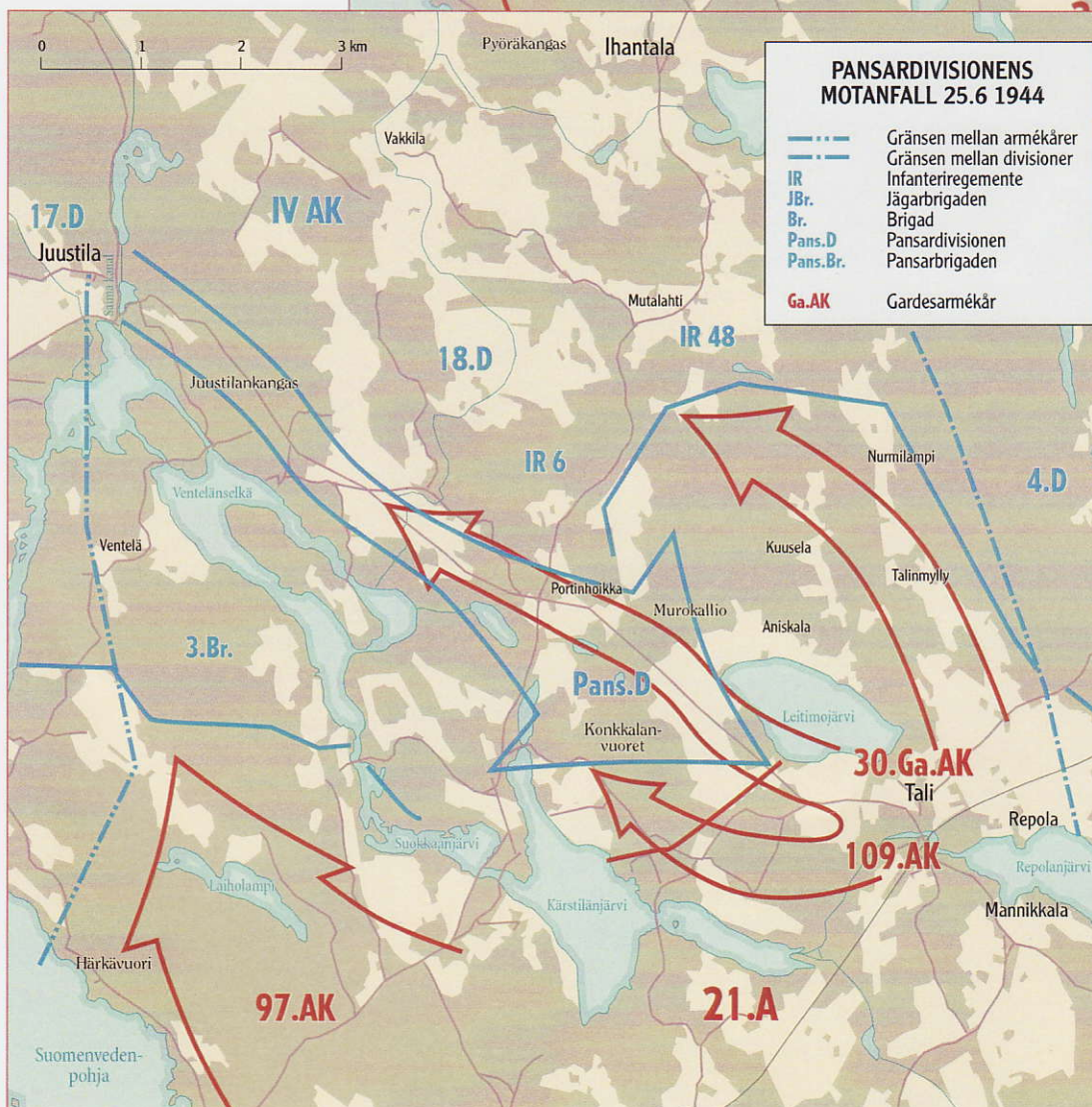
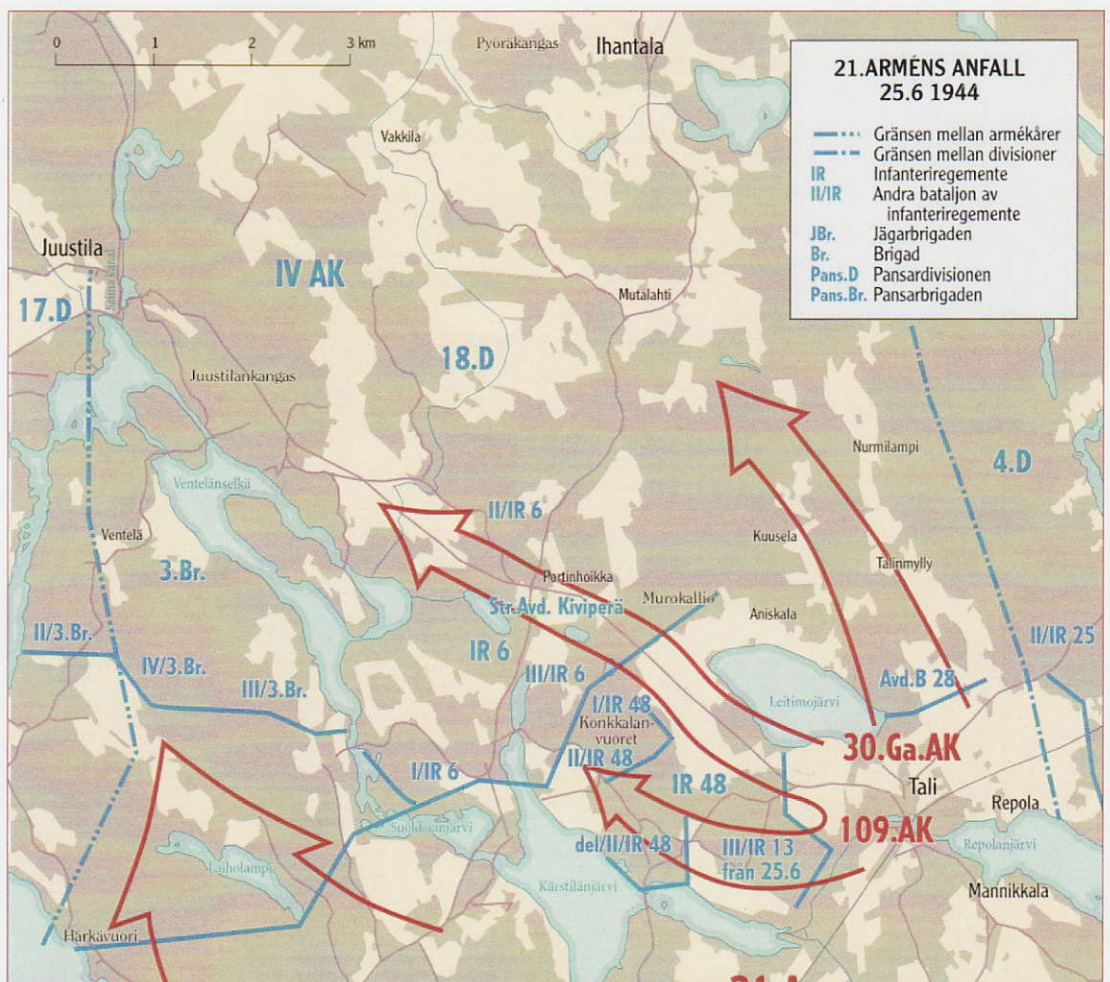
Den 4 september slöts en vapenvila mellan Sovjetunionen och Finland, varpå den finsk-sovjetiska fronten tystnade. Ett fredsfördrag slöts i Moskva den 19 september, i vilket man i stort sett återgick till 1940 års fredsavtal.

De militära operationerna

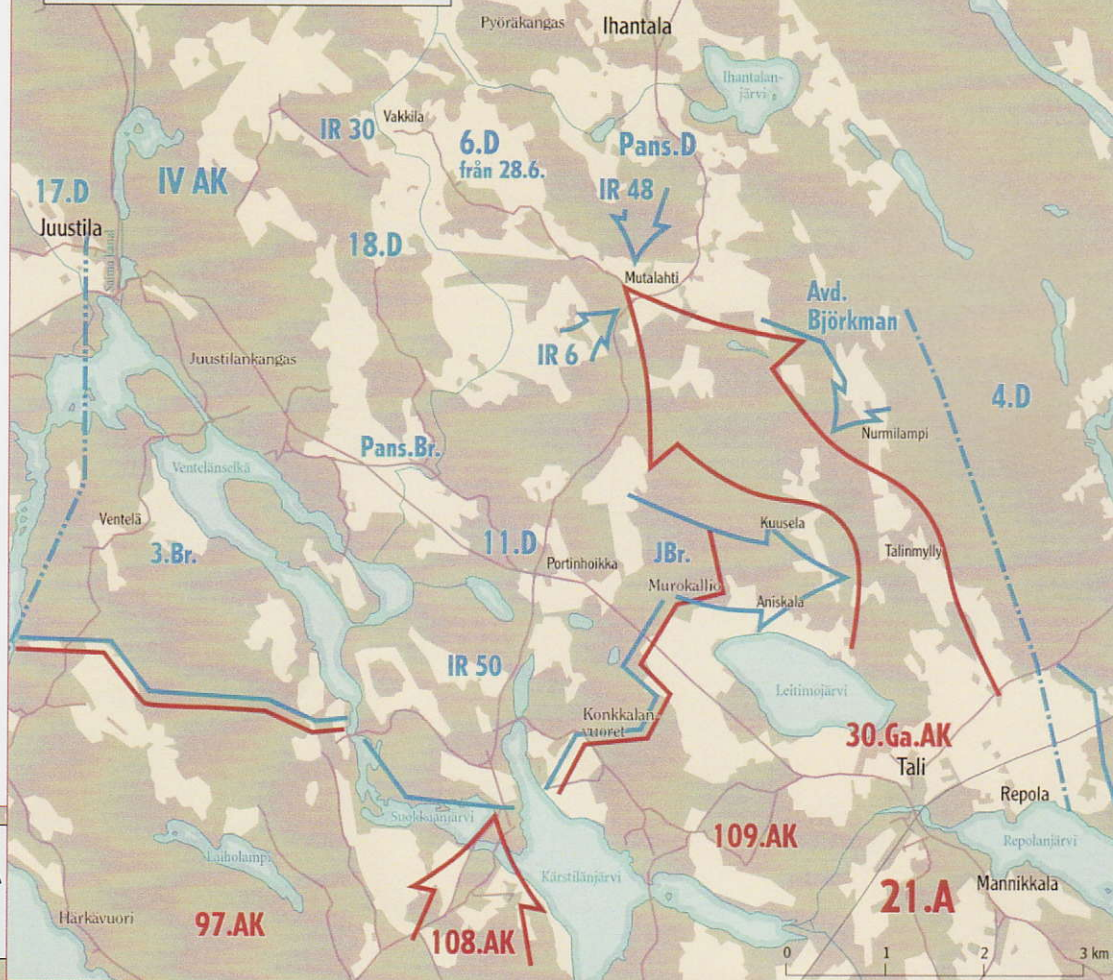
DE FINSKA KRIGEN 1939-45
Ari Raasio

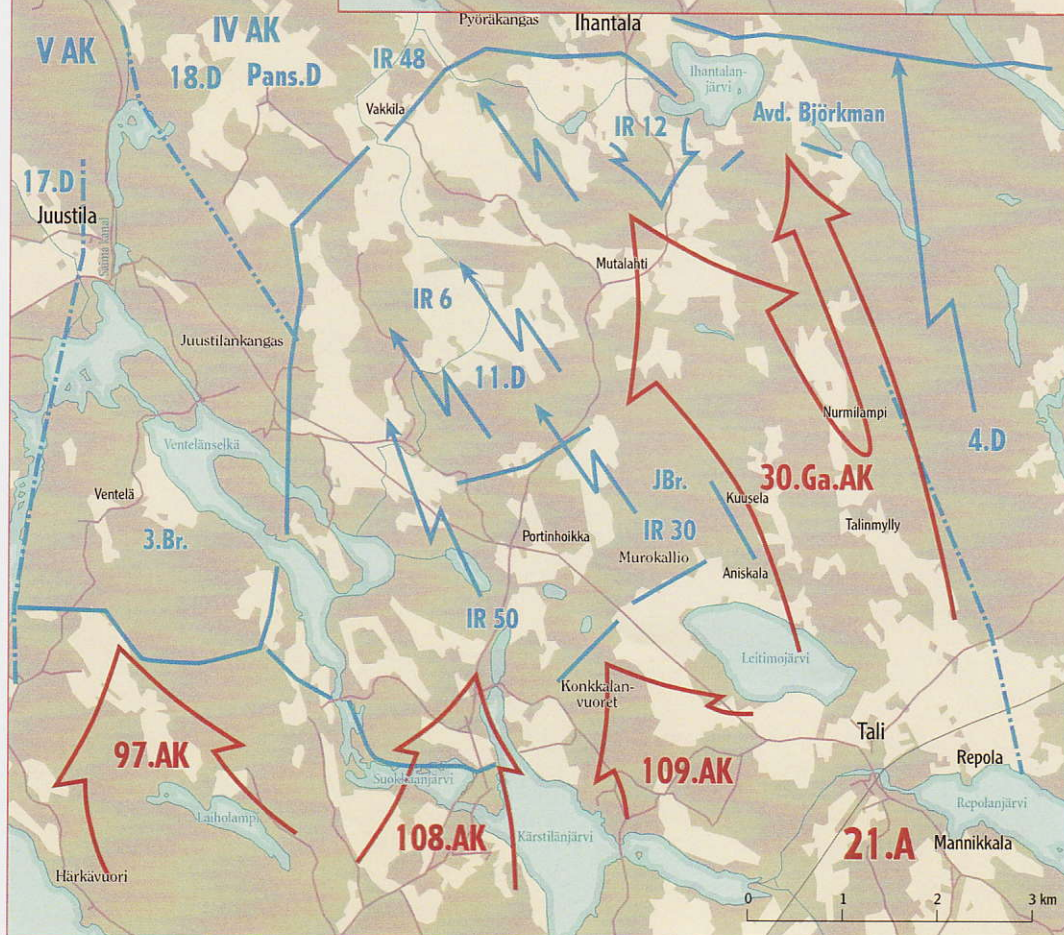
DEN FORSTARKTA PANSARDIVISIONENS MOTANFALL 27.6 1944

--- Gränsen mellan armékärar
--- Gränsen mellan divisioner

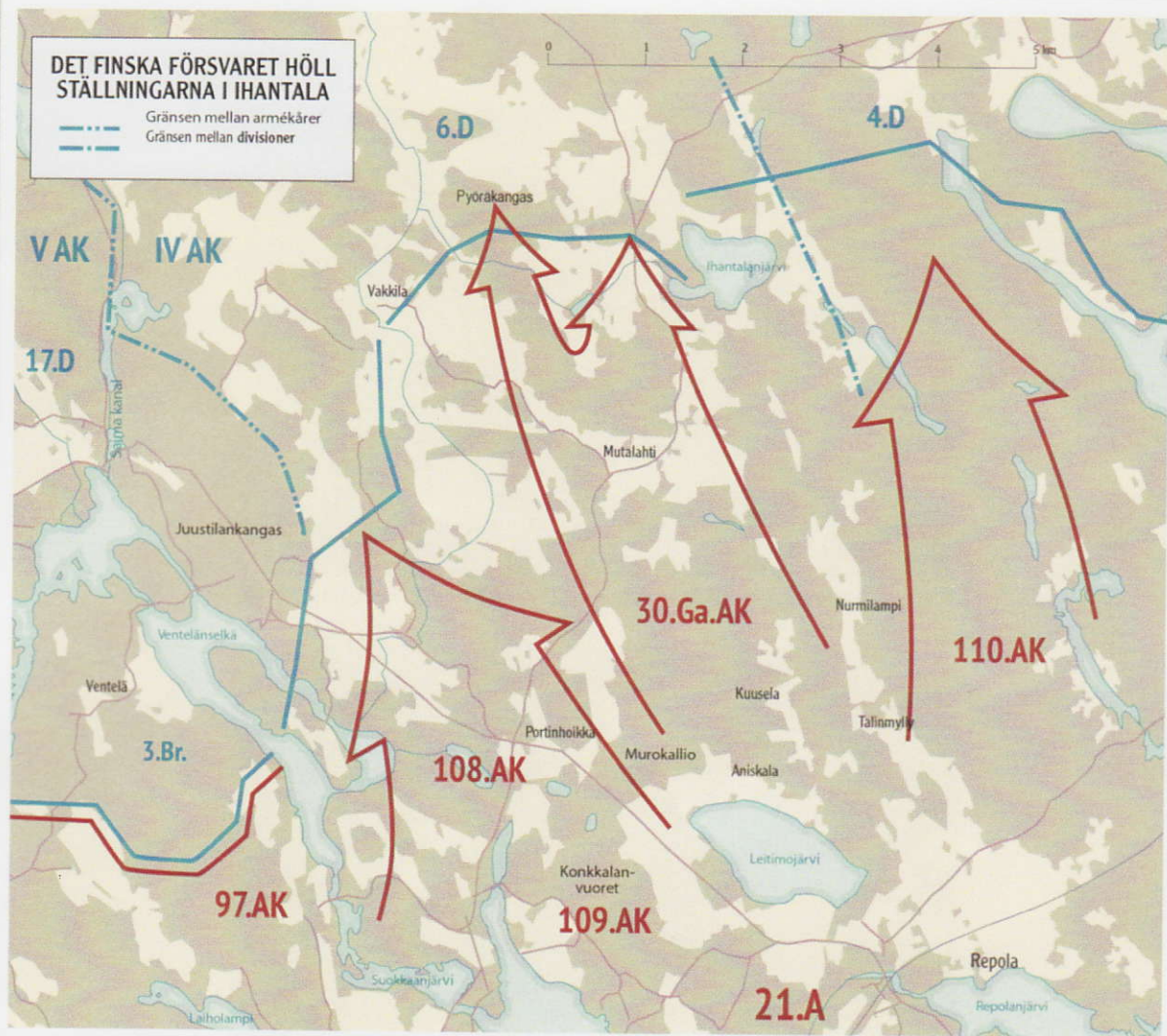
DEN 29 JUNI TOGS BESLUT OM RETRÄTTEN TILL IHANTALA

--- Gränsen mellan armékärar
--- Gränsen mellan divisioner

DET FINSKA FÖRSVARET HÖLL STÄLLNINGARNA I IHANTALA

Gränsen mellan armékårer
Gränsen mellan divisioner

VKT-STÄLLNINGEN BÅGNADE VID VIBORGSKA VIKEN OCH I VUOSALMI I JULI 1944

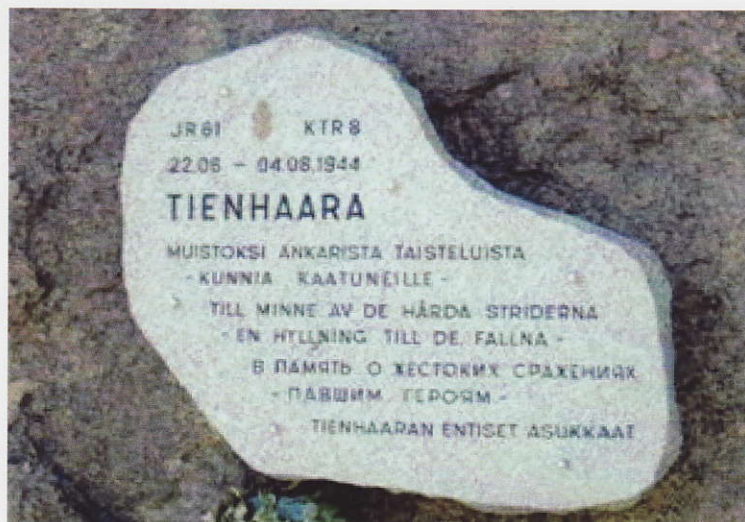
Gränsen mellan armékårer
Ö.Fin.v.KBr. Östra Finska vikens Kustbrigad
S.Kom.Näs.Tr. Staben för kommandören för Nässets trupper
Ku.AR Kustartilleriregement

A Armé

Nordens största slag. Minnesmärket vid Tali-Ihantala

Till minnet av striderna vid Tienhaara. Kosackstenen.

Marsken Tyrgils Knutsson, grundade Viborg 1293.
(Skulptör Ville Wallgren)

VAPENSTILLESTÅNDETS 70-ÅRS RESA VIBORG 6-7.9.2014

Några ledande finländska gestalter 1944

Marskalken av Finland, C G E Mannerheim 1867-1951

Ruben Lagus, marskalk Mannerheim, Edvin Linkomies och Risto Ryti

Risto Heikki Ryti, född 3 februari 1889 i Vittis, död 25 oktober 1956 i Helsingfors, var Finlands femte president 1940-44. Ryti, politiker i Framstegspartiet och riksdagsledamot redan 1919. juris kandidat 1914, etablerade sig som advokat i Raumo 1909 och i Helsingfors 1914. Tillhörande framstegspartiet invaldes han år 1919 in i riksdagen och var där ordförande dels i lag- och dels i statsutskottet. Under Vennolas regering var han finansminister 1921-22 och i Kallios 1922-24. Därefter fungerade han som ordförande i Finlands banks direktion. Ryti utsågs till statsminister efter Sovjetunionens anfall på Finland 1939, och 19 december 1940 vald till republikens president sedan Kyösti Kallio blivit varaktigt sjuk. Skrev personligen under det så kallade Ribbentrop-avtalet där Finland i slutet av Försättningskriget lovade att inte sluta en separat fred med Sovjetunionen utan Tysklands medgivande i utbyte mot krigsmateriel. Med krigsmaterielen kunde Finland stabilisera fronten och var i bättre ställning att trots allt förhandla en separat fred med Sovjetunionen. Efter slutet av försättningskriget på sovjetisk begäran dömd som krigsansvarig till 10 års tukthus. Benådad p.g.a. sjukdom 1949, kallad till hedersdoktor vid Helsingfors universitet samma år som han avled, och fullt rehabiliterad efter kalla krigets slut. Hans gravvård återfinns på Sandudds begravningsplats.

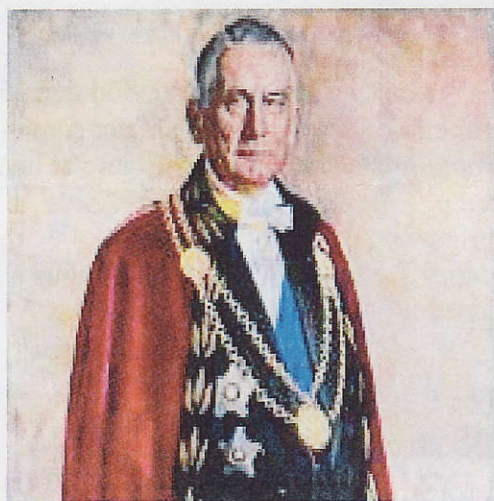
RISTO RYTI

SVEN BJÖRKMAN

Sven Björkman (23.8.1898-18.9.1981) var överste och pansarkommendör. Under frihetskriget var han på den tavastländska fronten. Han fungerade som Mannerheims adjutant 1931-1939. Vid Vinterkrigets utbrott utsågs Björkman till Pansarbataljonens kommendör 5.12.1939. Enheten utvidgades till en Pansarbrigad och Björkman fungerade som brigadkommendör i generalmajor Lagus Pansardivision från 9.3.1942 till december 1944. Åren 1944-46 fungerade han som Pansarbataljonen kommendör. Han blev kapten 1927, major 1935, överstelöjtnant 1940 och överste 1943. Efter kriget fungerade Björkman i bolaget Mensa 1951-1963.

Vilho Nenonen, född 6 mars 1883 i Kuopio, död 17 februari 1960 i Helsingfors, var general vid finländska artilleriet. Anses vara den mest betydande utvecklaren av det finländska artilleriet, dess "fader". Sin utbildning fick han vid Mihailovs artilleriakademi i Sankt Petersburg och blev officer 1902. Nenonen deltog i det första världskriget med de ryska styrkorna och befordrades 1915 till överstelöjtnant och 1916 till regementschef. I frohetskriget 1918 fungerade överste Nenonen som artilleriets inspektör och befordrades 1918 till överste. Innan vinterkriget utvecklade han ett eldledningskort som märkbart kom att underlätta eldledarens arbete. Under fortsättningskriget utvecklade han en korrigeringstabell som gjorde att man kunde avfyra hundratals artilleripjäser i sekvens så att alla granater slog ner i stort sett samtidigt. Detta skulle komma att delvis möjliggöra undret vid Ihantala. Det finländska artilleriet var vid denna tidpunkt ett av de effektivaste i världen på grund av sin precision och momentana eldeffektivitet. När man lyckats stoppa fienden vid Tali-Ihantala sköt man sönder de fientliga formationerna en efter en. De stora sovjetiska manskapsförlusterna vid Tali-Ihantala var till stor del artilleriets förtjänst. År 1923 befordrades Nenonen till generalmajor och 1930 till generallöjtnant. Han var år 1923–1924 försvarsminister, 1924–1925 tillförordnad befälhavare för krigsmakten och från 1928 artilleriinspektör. År 1945 tilldelades general Nenonen Mannerheimkorset. Nenonen blev utsedd till hedersdoktor vid Helsingfors universitet år 1950. Han ligger begravnen på Sandudds begravningsplats.

EDVIN LINKOMIES

VILHO PETTER NENONEN

Edwin Johan Hildegard Linkomies, till 1928 Flinck, född 22 december 1894 i Viborg, död 8 september 1963 i Helsingfors, var en finländsk vetenskapsman och politiker. Linkomies var statsminister under fortsättningskrigets slutskede, hans regering tillträdde i ett försök att inför fiendemakterna försiktigt visa att man politiskt orienterade sig bort från Tyskland. Regeringen var liksom föregångaren en bred koalition. Hans regering avgick snart efter att Risto Ryti hade lämnat presidentposten för Gustaf Mannerheim, av i princip samma skäl; för att kunna sluta fred med de allierade måste man få in en ny statsledning. I krigsansvarighetsprocessen 1946 dömdes han till 5 ½ års fängelse, hans bitterhet över detta framkom i de postumt utgivna memoarerna.

OESCH

LAGUS

Karl Lennart Oesch, född 8 augusti 1892, död 28 mars 1978, finländsk militär av schweizisk härkomst. Major 1918, överstelöjtnant 1921, överste 1925, generalmajor 1930, generallöjtnant 1936. Militär utbildning vid finska jägarbataljonen i Tyskland 1915-1918 och Franska krigshögskolan 1923-1926. Under frihetskriget bataljonskommendör, och deltog där i slaget vid Rautus. Generalstabschef 1930-1940 och 1944. Som chef på Karelska näset förde han befälet vid Slaget vid Tali-Ihantala 1944. Riddare av Mannerheimkorset 1944. Hans bok om striderna sommaren 1944 är fortfarande en värdefull studie över ämnet. Han blev utnämnd till hedersdoktor vid Åbo universitet 1960.

Ernst Ruben Lagus, född den 12 oktober 1896 i Koskis, Tavastehus län, Finland, död den 15 juli 1959 i Lojo, var en finländsk generalmajor. Lagus var en av Finlands jägarsoldater som utbildats i den frivilliga *Kungliga preussiska 27:e jägarbataljonen*. Under vinterkriget var han ansvarig för försörjningen av de finska soldater som stred på Karelska näset. Under fortsättningskriget var han först befälhavare över Jägarbrigaden och senare över Pansardivisionen. Han blev ryktbar som chef för "*avdelning Lagus*" 1941 och 1944. Lagus tog 1947 avsked från armén och var därefter till 1959 vd för byggbolaget Lohjan Sato. År 1974 avtäcktes ett minnesmärke över honom på födelseorten. Lagus var den förste soldaten att utnämnas till riddare av Mannerheimkorset, som han erhöll den 22 juli 1941.

ALPO MARTTINEN

Marttinen var 1942-22 kommendör för det svenskösterbottniska infanteriregementet IR 61. Han ledde i juni 1944 med framgång försvaret vid Tienhaara nordväst om Viborg. Orten betecknades som "Finlands lås", och har även kallats Finland Thermopyle, och segern hejdade den sovjetiska framryckningen till Helsingfors. För denna prestation blev han befördrad som rekordung (35 år) till överste. För denna och andra bedrifter under kriget erhöll Marttinen den 4 december 1944 som nummer 163 2:a klassens Mannerheimkors.